

MAGYARÁG

1938. Aug. 8

VII. No. 219

2 lei

Proprietar: „Prima” S. A. Inreg. la Trib.
Bihar Fsoa. 1798-1938

Administrator delegat și girant responsabil
Văduva lui PASZTOR EDE

Fondator:

PASZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. Zoltán Eugen

Inregistrat în registrul Publicațiilor: Tribunalul Bihar Dos. No. 810-1938. Ordonanța No. 15-1938. — Redacția și admin. Oradea, Piața Mihai Viteazul

Lényegesen enyhült az orosz-japán viszály

A Japán—Szovjet viszályban határozottan enyhülés tapasztalható. Sem Tokió, sem Moszkva nem kívánja a viszály kiéleződését. A szerepet nem a fegyverek, hanem a diplomácia veszi át.

A német lapok rendkívül sérelmesnek tartják, hogy cseh repülőgépek tévedtek német területre

A német lapok térképet közölnek azokról a területekről, amiket a cseh repülők legutóbb átrepültek. A térkép azt

akarja bizonyítani, hogy nem véletlenül van szó. A német lapok hangsúlyozzák, hogy a cseh tisztek megbüntetésé fog-

ja megmutatni, hogy a cseh kormány komolyan gondolja-e, az elégtétel adást.

Agyonlőtt az őr szökés közben egy kiskoru foglyot a someseni kőbánya közelében

Cluj, augusztus 6. A helybeli kiskoruak fogházának lakói már hetek óta a Colonia Someseniin levő kőbányában dolgoztak. Pénteken is, mint mindennap, munkára vezényelték őket több őr kíséretében. A foglyok között volt Fificiuc Iftimie, Bálji illetőségű, Regina Maria ucca 25 szám alatt lakó kereskedő fia is. A tizenhétéves fiút, szülei, rossz magaviselete miatt évekkel ezelőtt helyezték el a gherlai javítóintézetben, ahonnan azonban több ízben megszökött.

Az egyik szökése alkalmával egy nagyobb szabású bűnténybe keveredett s ezért a kis-

koruak bírósága háromévi fogházra ítélte.

Büntetését a cluji kiskoruak fogházában töltötte már második éve.

Jó magaviseletére való tekintettel több társával együtt munkára vezényelték a nyári hónapok alatt. Fificiuc Iftimie a Colonia Someseni kőbányában dolgozott. Pénteken délután egy óvatlan pillanatban elhagyta a kőbánya területét és amikor észrevették, már futásnak is eredt a mező felé. Puscas Joan, a kiskoru foglyok őrzetére kirendelt őr, megállásra szólította fel. A

felszólítást háromszor is megismételte, — amit tanulsággal tud bizonyítani — és amikor Fificiuc a felszólításra nem állt meg, hanem tovább futott,

fegyverével a levegőbe lőtt.

Fificiuc erre sem állt meg, mire az őr fegyverével célba vette és egyetlen golyóval leterítette.

Fificiuc pillanatok alatt kiszenvedett.

Az agyonlőtt szökevény holttestét beszállították a törvényszéki bonctári intézetbe. Puscas Joan őrt egyelőre őrizetbe vette a rendőrség.

Megérkezett az új táblai büntetőtanács kinevezése Oradeára

Tudvalevő, hogy a megszűnt esküdtszékek helyére rendelet törvénnyel „táblai büntető tanácsokat” (curtea criminală) létesítettek. Az oradeai táblán a meglevő két szekció mellé harmadik szekcióként állították fel a büntügyi tanácsot, amelynek hét tagja lesz.

A legfelsőbb bírói tanács most tartja Sinaiaiban ülését és a büntügyi táblai tanácsok tagjainak kijelölésével foglal-

koznak. Ma délelőtt Oradeára érkezett távirati értesítés szerint a táblai büntető tanács tagjaivá kinevezték vagyis táblabíróvá előléptették:

Dr. Cornel Centeat, az oradeai törvényszék főelnökét, Niculescu Dumitru a törvényszék második szekciójának elnökét, Nişulescu satumarei főelnököt, volt polgármestert, Popescu Victor a törvényszék harmadik szekciójának elnökét,

dr. Nestor József vezető ügyész, Popescu Constantin Stefan táblabírói rangban lévő törvényszéki bírót és Degau sigheti törvényszéki tanács elnököt.

Ugyanezen hír szerint az oradeai törvényszék főelnökévé Pleşoianu Cornel cluji törvény széki szekcióelnököt, volt oradeai bírót nevezték ki.

Persescu Leonida oradeai táblabírót Clujra helyezték.

Robbanás egy olasz cirkálón: 15 halott

Róma, aug. 6. Hivatalosan közlik, hogy a Mallorca-szigeti Pollenzo kikötőben horgonyzó „Quarto” olasz cirkálón néhány nappal ezelőtt egy kazán felrobbant éppen abban a pillanatban, amikor a hajó felszedte horgonyait, hogy a kikötőből kifusson. A szerencsétlenségnek tizenöt halottja és husz súlyos sebesültje van. A sebesülteket a palma di malloreai kórházban ápolják.

A frontharcosok gyászünnepélye a marasesti emlékmű előtt

Bucuretiből jelentik: A marasesti hősök emlékműve előtt szombaton a volt frontharcosok szövetségének képviselői előtt Istentiszteletet tartarak amelyen megemlékeznek Maria királynéről is, aki olyan hősies magatartást tanusított a marasesti harcokban. Az augusztus 6-ra tervezett ünnepségeket a remzeti gyász miatt elhalasztották.

Sztrájk Lyonban

Páris, aug. 6. Lyonban több ezer munkás sztrájkba lépett. A munkások béremelést követelnek.

Felfüggesztettek egy városi főorvos, mert egy orvosnő öngyilkosságának előidézésével vádolják

Bucuresti, aug. 6. A „Seara” című lap közlése szerint az egészségügyi miniszter egy hónapra felfüggesztette fizetésének erre az időre való elvesztése mellett Ramureanu tágfrumos városi főorvost. A főorvos eller eljárás van folyamatban a iasii vizsgálóbírósnál. Azzal vádolják, hogy ő az oka Serena Gaude orvosnő öngyilkosságának.

Időjárás

A nagy, meleg tovább tart, helyenként zápor eső.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

Mi a helyzet Spanyolországban

A nemzetközi fasizmusnak egy idő óta fekete szériája van. Sorozatos vereségek a kínai fronton, visszavonulás a csehszlovákiai kérdésben, energikus válasz és megtorlás a szovjetmandzsú határon és végül a frankista offenzíva kudarca Spanyolországban, ugyanakkor a köztársasági ellentámadás megindulása. Anélkül, hogy tölteni akarnák ezeket az eseményeket jelentőségét, azt mondhatjuk, hogy a fasiszta hatalmak egy kis izellőt kaptak a demokratikus ellentállásból és ellentámadásból. S valóban, miután évek hosszú során át minden akadály nélkül törtek előre, s haladtak győzelemről győzelemre, a Berlin-Róma-Tokió háromszög hatalmai most megismerik az érem másik oldalát is. Éppen ideje volt...

A köztársasági csapatok ellentámadása nagy meglepetés volt azok számára, akik elvesztették a demokrácia ellentállóképességében vetett hitüket. Ez a meglepetés annál nagyobb, mert a francia határ lezárása inkább azzal fenyegetett, hogy a köztársasági csapatok helyzete nehezebb lesz. Hagyjuk azonban az álmélkodókat álmélkodni és lássuk az új köztársasági hadműveletek jelentőségét.

A köztársasági támadás, mely tizenöt nappal ezelőtt indult meg az Ebro folyó jobbpartján, néhány száz négyzetkilométernyi területet juttatott a köztársaságiak kezére. Ennek a támadásnak célja, hogy feltartóztassa a fasiszta előnyomulást a keleti fronton. Ezt a célt el is érte. Köztudomású, hogy Francoék Saguntá és Valencia megtámadására készültek, ami elképzelésük szerint, a végső győzelmet jelenti. — Most, hogy a köztársaságiak átkeltek az Ebron, a fasiszták kénytelenek tervüket bizonytalan időre elhalasztani. Franco tábornok mostani veresége súlyosabb, mint bármelyik veresége a polgárháború kezdete óta. A vereség mértékéről fogalmat adhat az is, hogy a köztársaságiak körülbelül nyolcezer foglyot ejtettek. Katonai tudósítók ezt a vereséget a Guadalajari csapáshoz hasonlítják, amely tudvalevőleg hosszú hónapokra felszabadította a madridi frontot. A köztársasági támadás legfőbb jelentősége azonban mégis az, hogy a polgári lakosság — Francoék bevallása szerint is — teljes mértékben támogatta a köztársaságiakat. És valóban, valahányszor a köztársasági csapatok közeledtek a fasiszta csapatok által lefoglalt falvak lakossága fellázadt és a köztársasági segítségére sietett.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a köztársaságiak sikereket értek el, holott sem a francia határt nem nyitották meg, sem az önkénteseket nem vonták vissza és sikereket értek el nyílt vá-

nosok bombázása és erőszakoskodások nélkül, melyek ép oly embertelenek, mint amilyen céltalanok.

Félő azonban, hogy ezután a vereség után Franco tábornok még több akadályt gördít az önkéntesek visszavonása elé. Egyébként senki sem hitte komolyan, hogy Franco tábornok jószántából megválna olasz és mór „önkénteseitől”, mielőtt azok teljesítik „kötelességüket”.

Mit szándékoznak tehát cselekedni a benemavatók al-lamiai?

Ha semlegesek akarnak maradni, be kell ismerniük, hogy egyetlen megoldás van: a hadviselő felek jogegyenlőségének megadása.

Ha már nem tudják Francot is megfosztani ugyanúgy a lehetőségektől, mint ahogy a köztársaságiakat megfosztották, — akkor meg kell adják a köztársaságiaknak a legszabadabb hadiszerszállítást és élelmezést.

Minden más megoldás igazságtalanság volna ezzel a hősi néppel szemben, amely kénytelen hazáját és függetlenségét nemcsak ellenségeivel, hanem barátaival szemben is megvédelmezni.

Irtóhadjárat az álmérnökök ellen

Vad emelt az ügyészség a szövetkezetek központi pénztárának vezérigazgatója ellen, mert jogtalanul használja a mérnöki címet

Bucuresti, aug. 6. A romániai mérnökök szövetsége („A. G. I. R.”) feljelentést tett az ilfovi ügyészségen I. Enachescu vezérigazgató, a szövetkezetek központi pénztárának vezetője ellen, akit azzal vádolnak, hogy kellő előképzés nélkül, jogtalanul használja a mérnöki címet. Az ügyet Burescu ügyésznek osztották ki és az egybegyűlt bizonyítékok alapján megállapítást nyert, hogy Enachescu vezérigazgatót a mérnöki cím valóban nem illeti meg. A vádirat már elkészült és az iratokat tárgyalás kitűzése végett áttették a törvényszékhez.

Az „A. G. I. R.” vezetősége elhatározta, hogy irtó hadjáratot folytat a kontárok ellen.

Talált utlevél segítségével kísérelt meg egy asszony magyaranyu valutacsempészést

Megirtuk, hogy a budapesti pályaudvaron letartóztatták egy gyanúsán viselkedő nőt, akinél megmotozása alkalmával több ezer pengőt, kétezer cseh koronát és ötszáz dollárt találtak. A letartóztatott nő utlevele Szmuk Mórné révén szült és a satumarei rendőrség állította ki. A magyarországi lapok közlése nyomán a satumarei rendőrség is bekapcsolódott a nyomozásba, hogy megállapítsa a Budapesten letartóztatott nő személyazonosságát. Megállapították, hogy a satumarei rendőrségen néhány

hét előtt adták ki a Szmuk Mórné nevére kiállított utlevelet, de amikor a rendőrség közegei elmentek Szmuk Mórné lakására, legnagyobb meglepetésükre az asszonyt otthon találták.

Az asszony elmordotta a rendőrségen, hogy utlevelét, amellyel külföldön lakó rokonai látogatására készült, elvesztette. Valószínű tehát, hogy a Budapesten letartóztatott nő találta meg az utlevelet és a nagyszabású valutacsempészést ezzel az utlevéllel kísérelte meg.

Sportvonat Budapestre

szeptember 8—14

Utlevél és vizum nélkül

csak személyazonossági igazolvány szükséges

Lei 1340

Információk a

**WAGONS-LITS//COOK
ÉS EUROPA**

menetjegyirodákban

Oradea, Bulev. Regele Ferdinand

A különvonat utasai Budapestén a

„METROPOLE”-ba szállnak
Rákóczi-út 58. a város szívében.

150 modern szoba 4— pengőtől, teljes penzió 9— pengőtől. Patináshírű kiváló konyha. Valódi ardeali Flekkenkülönlegességek. Esténként szegedi Farkas Jóska cigányzenekara, d. u. és este Virány-jazz. — Tánc. — Perényi Lili énekel.

Tűzet okozott a petroleumfőző

A Bucuresti közelében levő Ferentari községben tűz pusztított. Két ház leégett. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet egy hibás petroleumfőző készülék okozta. A kár jelentős. A petroleumfőző felrobbanása folytán tűz támadt a főváros egyik utjájában is, ahol kigyulladt a lakás berendezése. A cselédleány, aki a petroleumfőzőt meggyújtotta, súlyos égési sebeket szenvedett.

— Öreg lapkihordó hatála. Episcopian meghalt 76 éves korában Czelderné Erdélyi Juliánna. A Friss Ujság és Magyarság különös kegyelettel emlékezik meg a halálhírről, mert a megboldogult a lap alapítása óta hordja a lapot az előfizetőknek. Hosszu évtizedek teltek el, minden nap mint egy fekete szem pergett le életében. Egyszerűen és egyformán, de a legderékabak lankadatlan szorgalmával élte le öreg napjait. Nehéz mesterség a lapkihordás, sokszor esőben, sokszor szélben, sokszor hidegben, sokszor langasztó melegben, mindig ugyanúgy, mindig lankadatlanul, kitartóan kell teljesíteni a kötelességét. Czelderné Erdélyi Juliánna szorgalmas és becsületes munkás volt. Ennél többet, ennél szebbet senkinek sem lehet fejfájára írni.

50 ÉVE MUTATTA BE EDISON AZ ELSŐ GRAMOFONT

1888 augusztus 2-án a new-yorki Kristály palotában furcsa társaság gyülekezett. Fekete zsakettes urak, fejükön magas köcsöggalappal, kezükben a kemény kartonra nyomott meghívóval, néhány előkelő hölgy, két-három katonatiszt és egy csomó újságíró szorongtak a hevenyészett pódium körül, ahol az asztalon egyszerű gépezet állt, mellette két üvegakkumulátor és néhány hengeralakú tárgy. A kis gépezetbe fél méternél hosszabb tölcser nyúlt a kíváncsiskodók felé s az asztal mellett simára borotvált arccal, oldalra fésült, dus barna hajjal, egy 30 évesnek látszó férfi ült mozdulatlanul maga elé meredve. A furcsa közönség csak lassan gyülekezett, már délután hat óra is elmúlt, de a feltaláló Edison Alva Tamás még mindig mozdulatlanul ül a helyén.

— Mister Edison, mire várunk még?

A fiatal ember felkelt a székről, szürke szemeit megegyező körülfordította a teremben s minthogy a tekintetek most mind feléje fordultak, halkán nyugodtan ennyit mondott:

— Önöknek igazuk van, uraim. Az idő pénz, már hat óra is elmúlt, de akit vártam, nem jött el — George Grey polgármester ur hiányzik közülünk, pedig személyes ígéretet birtam, — kérem tehát elnézésüket és engedjék meg, hogy néhány szóval magyarázatot adjak a most bemutatásra kerülő találmányomról.

A jelenlevők élénk helyesléssel bólogtak, Edison pedig újra leült és tovább folytatta:

— Egy olyan készüléket mutatok be a nyilvánosságnak, amelyik beszél. Sikerült egy meglehetősen egyszerű eljárással az emberi hangot technikai eszközökkel megörökítenem és ezt a hangot a készülék útján többször is reprodukálnom. Készülékemet, amelyet most bemutatok önöknek, „fonográf”-nak „hanggépnek” neveztem és kérem, hogy a jövőre való tekintettel ezt a készüléket önök is így nevezzék. Most pedig bemutatom a készüléket.

Ezek a történelmi szavak hangzottak el 1888 augusztus 2-án délután 6 órakor a new-yorki Kristálypalotában a nyilvánosság és a sajtó képviselői előtt. És ezekben a szavakban nem volt semmi pózolás, semmi hihetetlen, semmi meglepő mert Edison neve akkor már fogalom volt, mindenki tudta, amit mond, az valóság, szóról-szóra igaz.

A készülék megszólalt. A hang — Edison hangja — először sercegve, halkán, szaggatottan, azután lágyan, erősen, tisztán ömlött a tölcserből és

körülállók némán, mozdulatlanul figyelték az új technikacsodát, Edison zsenialitásának újabb gyümölcsét. Azután kitért a lelkesedés. Felugrált a pódiumra, magukhoz ölelték a fiatal embert, felemelték és...

„és másnap hatoldalas cikkek számoltak be a világnak, hogy Edison feltalálta a „fonográf”-ot, a beszélőgépet, amely sir, dalol, beszél, örül és kacag, akár az ember.

Három hét alatt az egész világ tudta, hogy mi a „fonográf”. A hír Magyarországra is eljutott, de még ugyanabban az esztendőben eljutott maga a beszélőgép egy példánya is, amely azután a következő évben a „világkiállítás” keretén belül száz meg száz példányban a legkedvesebb „vásárfia” lett kicsinek,

nagynak egyaránt.

Fél század előtt született meg az „örök hang” zseniális gondolata s azóta — tudjuk jól — eljutott a hangosfilmig, a rádióig. Érdemes visszatérni a fél századra, érdemes a fejlődési folyamatot figyelemmel kísérni és kötelesség e nagyjelentőségű találmányról és feltalálójáról a fél század mesgyéjén megemlékeznünk.

Megkísértem a mai gramofon ötvenesztendő történetét dióhéjba szorítva olvasóim elé vinni.

A gramofon őseire, a „fonográf” bizonyára sokan emlékeznek az idősebb emberek közül. Edison első készüléke legfeljebb formában és kivitelben volt a mai gramofontól elütő, de lényegében nem. A találmány lényege pedig a következő volt: Egy mechanikai vésőszerkezet mozgásával (rezgetésével) a hanghullámokat (rezgéseket) egy forgó, lágy anyagból készült hengerre vitte, vagyis a vésőszerke-

zet a hangrezgéseknek megfelelő mélyebb és csekélyebb barázdákat karcolt a hengerbe. Ha már most egy ilyen henger barázdáiba egy érzékeny tűt helyezünk, mely a barázdák hullámaina követve rezgésbe jut s ezek a rezgések a membrán közbeiktatásával hangrezgésekké alakulnak, a hangot tölcserbe vezetve, a lerögzített hang erősségéig fel lehet eleveníteni, vagyis a henger meg lehet szólaltatni.

Ez volt Edison zseniális ötlete. A fonográf tehát nem lemezek, hanem hengerek képezte a hangrögzítő szerkezetet és közel tíz esztendőig ilyen formában kerültek a beszélőgépek kereskedelmi forgalomba.

1895-ben, amikor Edison a mozit is feltalálta és először foglalkozott a hangosmozi gondolatával, fonográfján némi változást eszközölt, de ezek a változások nem jelentettek hangtechnikai szempontból újat.

W. R.

Három gyermeket temetett el a leszakadt domb

Borzalmas szerencsétlenség Valea lui Mihaion

Valea lui Mihai, aug. 6. Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap délután a régi időkben levezett Gotherer domb tövében. Éliás József három kislánya a domb tövében játszadozott. Egyszerre a domb leszakadt és a kis leányokat maga alá temette.

Éppen arra hajtott egy szekér, melynek tulajdonosa azonnal a kislányok segítségére sietett. A régy éves és hat éves kislányt megtalálta, ellenben az öt éves testvérüket hirtelen nem találta meg az öt méter magasról lezuhant törmelék alatt.

Egy negyed órai ásás után találták csak meg a kislányt, akiben ekkor már nem volt élet.

A szerencsétlenség híre mély részvétet keltett egész Valea lui Mihaion. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

SPORT

Ellentétek a Phönixben

Ügyvédhez fordultak a csapat játékosai

Az elmúlt hét folyamán beszámoltunk a Phönix klub kebelében keletkezett ellentétekről. Az ellentéteket a klub új elnevezése okozta, amely az S. C. Carpați nevet kapta. A klub vezetői azonban bejelentették, hogy nem adnak ezután egy banit sem a klubnak, csak amennyiben továbbra is Phönixnek hívják a csapatot. A vezet-

etésben már is változások álltak be, ez azonban csak bevezetése a most kezdődő átalakulásnak. A játékosok viszont biztosítani szeretnék a jövőjüket és elhatározták, hogy ügyvédhez fordulnak. Nincs kizárva, hogy a Phönix vezetősége szabaddá fogja tenni a klub összes játékosait.

Az „U” nem enged

Feloszlik az egyetemi csapat, ha nem kap elégtételt

Az Universitatea elégedetlen a Szövetség döntésével és a vezetőség elhatározta, hogy nem enged, hanem abban az esetben ha nem kap elégtételt, feloszlatja a futball szakosztályát. Az „Universitatea” kéri az ügye felülvizsgálását és há-

rom memorandumot terjeszt elő a legmagasabb sportforumhoz: az ország főparancsnoksághoz, a Szövetség Uniójához és a Futball Szövetséghez. Az „Universitatea” bejelenti, hogy nem hajlandó résztvenni a B. csoportban és ha nem kap elé-

tételt, feloszlatja futball szakosztályát.

Az egyetemi csapatnak teljesen igaza van. Az „U” megérdemli, hogy benn maradjon az A csoportban és ha a sportvezérek elütik ettől a jogától, nem küzdök tovább, hogy a Szövetség urainak Sportot csináljon. Ugyanígy kellene eljárni a többi igazságtalanul B. csoportba sorozott csapatoknak is.

Nem szabad hiába tapsolni...

Berlinből jelentik: A legfelsőbb hadvezetőség rendeletet bocsátott ki, amely megtiltja a hadsereg tagjainak, hogy szolgálati időben tapsoljanak, ha a Führer hadseregarancsnoki minőségben beszél vagy ha a tiszték beszélnek.

Mindazonáltal az aktív hadsereg tagjai, ha nem állnak vigyázban, megtapsolhatják a birodalmi vezetőket, vagy a Führert, ha államfői minőségben beszél.

Veszek ócska ólmo! Cím a kiadóban

EGÉSZSÉGÜGYI OFFENZIVA

Szükség van arra, hogy a megkezdett nagy fontosságú egészségügyi offenzíva jelentőségét méltassuk? Tisztasági és fertőtlenítő akcióról van szó, a külvárosokban és különösen a falvakban, ahol a nyomor annyira lesüllyesztette az embereket, hogy már nem is adnak számot arról a szörnyű helyzetről, amelyben vannak. Ezen a téren a közelmúltban már hangzottak el, szép ígéretek, azonban azok csak kacskaringós demagóg frázisok voltak. A tetvektől összerágott, rühtől megkínzott parasztoknak, csak ilyen frazeológiai rózsavízzel jöttek segítségére.

Közben azonban a pártok harcát felváltotta a mai uralom és ez már is megengedi magának, hogy megszakítsa az ígéretek steril korszakát és a választási kortesfogások tömgyenfüstje helyett, fürdő-vonatok indulnak utnak, szavazó urnák imádata helyett a tüsszűrdők felszerelésének ideje következett el.

Mi történt volna, ha ez a kísérlet még mindig a választási ágersekre, vagy pedig a nagy száju és semmittevő tagozati főnökökre lett volna bízva? Biztosan kihasználta volna az egyszerű emberek víz és szappan ellenszenvét. (Mert be kell vallani szegénykezés nélkül ezt az ellenszenvet. Ez ugyanígy van a civilizáltabb népeknél is, ma, tegnap és holnap is. Michel Angelo apja nem írta e illusztris gyermekének: és főképer, ne mosakodj gyermekem, ne mosakodj.)

És láttuk a politikusokat tiltakozni a fürdő-vonatok megindítása ellen.

1.) Az állampolgári szabadságjog nevében, mivel a polgároknak joguk van szabadon számlálni a tetveiket és terjesztetni a rühöt, ahogy nekik tetszik.

2.) Az emberi méltóságérzet nevében, mivel az embereket nem szabad lealacsonyítani annyira, hogy a fürdőbe és az orvoshoz vigyék őket erőszakkal, mint ahogy az állatokat viszik a vágóhidra.

A falvak megtisztítása teljes erővel folyik. Ez már nagyon fontos volt, hogy a nép életirívóját és méltóság érzetét fel-emeljék...

Uj elemet fedezett fel egy fiatal román tudós

Párisból jelentik: A Tudományos Akadémia hétfői ülésén Jeon Perrin, a világhírű Nobel-díjas tudós bejelentette, hogy felfedezték a Mendelejev táblázat szerinti kilencven harmadik elemét. Az új elem felfedezője Horia Hulubei, Párisban élő fiatal román tudós.

Vidám borocska mellett utazga Délfranciaországban a boldog és gazdag köztársaság elnöke

Lebrun, ismeretesen, imádja a cseppfolyósított szőlőszemeket. Ezért szívesen mond üdvözlőbeszédet is, amelyeket kivétel nélkül így kezd: „Je léve mon verre...” Ez azonban nála nem hitvány formáság, hanem lényeg és hittétel, mert poharát nemcsak emeli, hanem abban a pillanatban az utolsó cseppig ki is üríti Toasztjairak végszavai mindig így hangzanak: „Ensemble, messieur, buvons...” Ezután gyorsan kimondja, hogy mire kell inni — legtöbbször a köztársaságra — és felhörpinti italát.

Mindenütt másutt ilyenkor felhangzik a zene, a hölgyek és urak koccintanak s megindul a vidám társalgás. Lebrun hivatalbalépése óta ez az ősi sorrend rémi módosuláson ment át. Miután a Président leöblintette a borát, a jelenlévők némán maradnak egy pillanatig. Ugyanis a köztársaság feje csettint még néhányat a nyelvével s azután kimond valami költőien bűvös igét. Ilyenképpen:

— Hospices de Beaune Cuvée Charlotte Dumay ezernyolcszázötvenöt.

Vagy például ezt:

— Le Xérés Mackensle Amontillado Grande Réserve ezerkilencszázhet.

Erre azután felhangzik a dörgő éljénzés és taps, mert még sohasem fordult elő, hogy az Elnök tévedett volna, akár a fajtát, akár az évjáratot illetőleg. Kétezeréves a francia borkultúra s így elképzelhető, hány neme, családja, ágazata válfaja és árnyalata van itt a termelésnek. Bordeaux, Bourgognes, Rhone, Elzász, Loire, — még a szőlőtőkék vidékeit sem lehet számontartani. A Présidentnek azonban kisujjában, illetve innyében van ez az egész tudomány, amely rokonságot tart a világegyetemmel, mert maga is végtelen. Egy-egy borkultúrának ezer gyermeke van s mindannyi külön osztályozódik szín, zamat, pára, évszám, termőhely, fokerősség, sűrűség és alkalmaság szerint. Csupán ahoz, hogy egyetlenegy tőkvidék egyetlen fajtájának pedigraját ismerje valaki, másfélszázadra visszamenőleg kell az agynak és a nyelvnek tizezernyi illatra és nűánszra emlékeznie.

Lebrun száz meg száz vidék ezer és ezer fajtájának milliónyi változatát tudja betéve, a nélkül, hogy bármikor is hibát követné el.

Érthető hát, hogy örömmel megy Avignonba, lázas sáttal mekkel és vágyakozással — mint ahogyan egy rajongó fiu merül el a költeményekben, vagy ahogyan Apponyi rohant

Beyruthba, ha kezdődtek az ünnepi játékok.

Lebrun nem szereti a tömegszerű eseményeket s ezért leginkább távolmarad valamelyik miniszterrel képviselttven magát. A köztársaság születő áldomásain azonban — minden évben, más borvidéken tartják ezt az ünnepséget, — rendre megjelent. Hat éve elnök, tehát hatszor utazott eddig s jövőre, amikor lejár a mandátuma, éppen egy borünnepség kapcsán vesz búcsút posztjától. Miután az emberek mindig a legutolsó gesztúrra emlékeznek vissza, az Elnök népszerűsége továbbra is biztosítva lesz: a franciák részére ugyanis az alkohol a legremesebb folyadék, fogyasztásának szertartásos jellege van s ez az arc átszellemült kifejezésén is visszatetszik. Mikor egy igazi republikánus hörből, az olyan, mint amikor egy hit hű középeurópai szenteltvízzel keni meg a homlokát.

Akadnak egyesek, akik arra a felületes állításra merészkedtek, hogy Fallieres személyében már volt egy borapostol-előke a köztársaságnak. Fallieres ugyan lelkesen munkálkodott a szőlőkultúra érdekében s egyénileg is jelentős fogyasztónak számított, de nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy szállongó hírek szerint ezt csak népszerűségi okokból, a nyilvánosság előtt cselekedte, míg magánéletében gyakorta vízzel hűtötte szomját. Gyanusithatná-e valaki ily hipokrizissal Lebrunt? S számbaveerdő az is, hogy az antialkoholista mozgalom éppen Fallieres alatt lendült nagyot s különösen azzal a megálapításával ért el jelentős sikereket, hogy Franciaország elnéptelenedése főképpen a túlzott borkonsumtásnak tudható be. Még szerencse, hogy Paul Valéry, akinek visszatetszett ez a mozgalom, szállóigévé vált axiómájával leszögezte az igazságot:

— Hogy mi az elnéptelenedés oka? Mi más, mint a szellem jelenléte.

Egyebekben is az elnéptelenedés nem alapvető kérdése a köztársaságnak. Legfeljebb megnyitják majd a kapukat s beengednek néhány millió idegent. A franciák nem helyeznek súlyt a fajtisztaságra, mert tisztában vannak azzal, hogy az ősember egészen különböző típusairól nem is beszélve — földjüket az ibériaiak, liguriók, kelták, rómaiak, gallok, germánok lakták s maga a frank répség, mely e vegyüleknek összefogó nevet adott, német törzs volt. A fajtisztaság itt ilyenképpen humoros fogalom annál is inkább, mert a tiszta fajhoz fűződő eszmekör a csatatéri erényekben látja apoteozisát, márpedig a köztársaság, bármily mocskos legyen is fajilag, győzni mindig tudott.

Ki ismerheti ki magát ebben a zürzavarban? Megmaradnak hát a bor mellett s bebecsájtják a külföldieket.

Ha a tiszta fajnak nincs is nagy dicsérete Franciaországban, a tiszta bornak annál inkább. Irodalom és történelem ezer színnel foródik rá a szőlővenyigékre, még az olyan nagy szellem is, mint Caveau, csak alkoholos hasonlaton át fejezhetné ki — pardon, most nem időszéri — angolgyűlöletét:

Jó franciák, ha kelyhemben
A bor izzó gyöngye lángol,
Azt sóhajtom, Uram Isten,
Csak ezt vedd el Angliától...
Ma természetesen az „entente cordiale” és az import-export-kontingens korszakában, ez a vers csak litteráris emlék.

Említsük még meg befejezésül, hogy a köztársaság ide szüretét különös férnnyel ünneplik meg, mert éppen most van a pezsgő feltalálásának 200 éves jubileuma is. Ömleni fog tehát a nedű Avignonban. S ismét divatba jön a rhone-völgyi, amely állítólag tiszta orvosság. Legalább is ezt hirdetik a plakátok, egy régi, Beaumais Jozefinre vonatkozó bökvers nyomán:

Nézd a kedves kis hölgyit.
Jozefának feje fájl!
Majd felhajt egy rhonevölgyit...
Mindjárt vig lesz, s csupa báj!

Küldje gyermekét a tengerpartra!

Mangalian, a „PLAJA COPILOR”
gyermeknyaralótelep

Dr. Imas M. Róza, Párisban specializált gyermekorvos vezetésével különleges ellátást nyújt Torna, sport, napfürdő, stb. szakszerű felügyelet mellett. **Speciális gyermek konyha naponta 5 étkezés.** Román, magyar, német társalgás. Tájekeztető ismertetést küld és jelentkezéseket felvesz **Dr Imas Róza** București, Str. Nicolae Filipescu 32. Telefon: 2-44-76. Nyitva szeptember 15-ig.

A parkett reményiségei...

Görlöket soroztak egy oradeai tánciskolában

A lapokban egyforma tartalmu apróhirdetés jelent meg: „Külföldi revühöz tehetséges görlöket keres bucurestii szinigazgató, jelentkezni csütörtök délután 4-8 óra között Antalffy Margit tánciskolájában.”

Nem éreztük magunkat tehetséges görlöknek és nem is akartunk külföldi revühöz szerződni, de — elmentünk délután 4 órakor Antalffy Margit tánciskolájába. Hadd látom — ugymond — mennyit ér a görl-i állomány. Ki érez magában tehetséget a görl-i pályára, ki akarja görl-i karrierjét külföldön megalapítani.

1.

Dicséretünkre legyen mondva, elsőnek érkezünk. Eddig még senki nem jelentkezett. A lépcsőház is üres volt, egyelőre nem verte fel a görl jelöltek hangos zaja, csak egy öreg asszony ült csendesen — a lépcsőn. Levelet hozott az egyik görl jelöltől. Közli, hogy reá — számíthatnak. — Este nyolcig el van foglalva és addig nem tud jönni. Azután, azonban feltétlenül kéri, hogy rezerváljanak neki egy helyet a görlcsoportban.

A görlöket szerződtető igazgató a „Brymarš” csoport vezetője. Évekig volt külföldön, Legutóbb kinn volt Amerikában és most vissza akar menni Egyiptomba.

— Odakünn „borzasztóan” érdeklődnek az európai nők iránt. A mulatókban az arab nőkre senki sem kíváncsi, a fehér nőket felléptető lokálok felé tódul a közönség. 20-25 tagu görl csoportot akarunk beszervezni. A csoportot az ardeal városokból akarjuk összeállítani és Oradeáról 5-6 görlre számítok.

— Csak 21 éven felüli nőkre van szükségünk, mert odakünn lokálokban nem léptethetünk fel 21 évesnél fiatalabb lányokat. Itt tehát megjárja, aki tulságosan fiatalítani akarja magát. A szerződtetett görlöknek 5.000 lei fizetést adunk. Ebből nyugodtan megélhetnek. Sőt félre is tehetnek maguknak...

Nem csoda, ha nagy érdeklődés mutatkozik a görl-sorozás iránt...

Egymásután jelentkeznek a „görlök” és mire a felsorakozás véget ér, nem ötöt, de husz görl-jelöltet lehet megszámolni. Ekkor azonban megkezdődik a rosta, Antalffy Margit, a kitűnő táncanár, szakértői szeme áthatol rajta, egy mozdulat, egy tekintet és már hull a fergese...

2.

Szerényen kopogtatnak az ajtón és — természetesen — arra irányul a közfigyelem. Az első jelentkezőtől sok függ Esetleg az egész délután sikerre. Csinos középmaças, empri mé ruhás, napernyős hölgy lép be. Kissé bizonytalanul lép. Látszik, sokat bázíroz a napernyőre. Privát. Eddig más

foglalkozása volt, manikűrös. de most már unja ezt a mesterséget. Mindig a más körmeivel bajlódni és vele nem törődik senki... — Állandóan azt mondják neki, hogy szinpadra született. Régebben táncolt is egy kicsit. Hát most megpróbálná...

Antalffy Margitkák is megpróbálják. De nem megy. — Önagysága egy kicsit — hogy is mondjam — nehezen fordul. Még egy kis gyakorlatra van szüksége. Kérik: ezt ott-hon szerezzé meg.

Az ajtó szélesre tárul, de a hang megelőz minden látványt:

— Csókolom Margitka, szerusztok gyerekek, alászolgája. Na, itt vagytok? Hát mit lehet csinálni? Lesz itt valami „meló”? Igazán már úgy unom itt magam. Nem lehet itt semmihez kezdeni. Ezek a szörnyű dirik 1200 lei „fizut” ígérnek és a végén még kölcsönkérnek valamit. Igazán nem érdemes, csak a fővárosban. Hova mennek? Igen? Kairóba. Mondom, igazán nem érdemes, csak külföldön...

Mindenki elámulva hallgatja a hangzavart. — Nem szól oda senki, de oda sem néznek már. Új és új arcok tűnnek fel a láthatáron:

Magas, jó alaku szőke nő. Táncosnő volt már eddig is. Dolgozott már több helyen. Benne van a szakmában. — Úgyesen mozog.

— Kairó?

— 5.000 lei.

— Rendben van. Mikor megyünk?

Ketten jönnek. Egymást támogatják. Anya és leánya. A leány jól megtermett, egészségtől kicsattanó arcu hölgy, az anya öregecske, tőpörödött. De azért ő viszi a szót.

— Mire kell ez kérem? Mit akarnak ezekkel a lányokkal? Hová viszik őket? Mert külföldre nem hagyom. Milyen helyre? Mi fizetést adnak? Milyen a koszt? Mennyi az elfoglaltságuk? Mit kell tudni nekik? Meddig maradnak ott? Aztán merre mennek. Milyen a bánásmód? Mikor vannak elfoglalva? Nekem mindent pontosan kell tudni. Mert az én lányom nem olyan...

3.

Önagyságával a múlt héten még a klubban találkoztam. Akkor még társaságbeli hölgy volt. Állandóan az anyjával járt egy társaságba. Néhány évvel ezelőtt szelid masamód leány volt, a házassága azonban „társadalmilag” nagyot lendített rajta. Nap, mint nap kinn lehetett látni a klubban. Egy ideig a férjével. Azután a férje nélkül. A férj helyett az anyját hordta. Most úgy látszik a művészi pályára szánta el magát.

Úgyesen tácol. Jól mozog. Tetszik a társaságnak. Önagyságának is a feltételek. A nagyságos asszony a művészi pályára lépett.

A másik nyulánk, karcsu szőke lány is tetszik. — Eddig ugyan még nem csinált soha semmit. Nem is táncolt. Csak úgy: vanszteppet, simmit, foxtrottot, tangót. De azt igazán nagyon jól...

Azt tényleg nagyon jól táncolja. Egy pár forgást próbálnak. A lány igyekszik. Megpi-

hen. Fog ez menni...

Ugy látszik ez jó széria. Pedig ez is az anyjával jön. Az anya azonban csendes. Látja, hogy itt a lányáé a döntő szó. Így könnyebben is megértik egymást. A lány már tanult táncolni, gondolt erre a pályára. Aztán abbahagyta. Most azonban szeretne állást kapni, ez külföldön megfelelne. — Nincs hosszú tárgyalás. Két mozdulat elég. A neve bekerül a nagy könyvbe.

Tauglich...

4.

Megint jönnek, kopogtatnak. Ketten is jönnek be. De mind a ketfőjüket szívesen elengedték volna. Az egyik régi „szakmabeli”. Végigjárta már az összes itteni szinpadokat Nagy mulattal, kezdő fizetéssel. — Önagyságánál nincs mit tartani a külföldi hatóságok szigorúságától. Egész biztosan elmult 21 éves.

A másik csak innen szaladt át a szomszédból. Iroda kisasszony tetszik tudni. Még lila az ujjja a gépiró szalagtól. A nagy sietségben nem ért rá lemosni.

— Kérem szépen, fel szeretném cserélni a pályám. Erős vonzalmat érzek a művészet-hez. Nagyon jól táncolok — mondják. És énekelek is. Már az iskolában is én énekeltem az altot.

Az énekre egyelőre nem lesz szükség. Sőt, ha közelebbről megnézik, a táncra sem. Pedig önagysága igazán buzgó. Nem sajnálja a fáradságot, meg az igekezetet. Még az ajtóból is mindig emlegeti:

— Pedig én igazán olvar jól énekelek...

Ismét „anya” tűnik fel a látthatáron. Már több lesz a szülő, mint a görl abban a lokálban. A család mindent értékesített, eladta a szőlőjét is, beköltözött a városba. A „kis lány” pedig művészi pályára szeretne menni.

A leányka bizonytalanul nyugorog. Szerencsére kiderül, hogy csak 19 éves. Nem lehet. Nagy baj.

Pedig igazán nem irigyeltem volna érte az arabokat (t. i.)

Lelőtték a brazilai banditák főnökét

Rio de Janeiróból jelentik: Hónapok óta nyomoz hiába Brazília minden rendőrsége Camposo híres banditafőnök után, aki végre hurokra került. Aalaguas tartomány rendőrsége nyomozta ki rejtekét egy faluban, ahol a bandita Mária Bonita barátnőjénél lakott. Amikor a rendőrök körülvették a házat, több lövés dördült el, amelyek közül kettő talált és megölt egy rendőrt. Hosszu tűzharc fejlődött ki a közbiztonság emberei és a banditák között, míg végül golyószórókkal valóssággal romhalmazzá lőttek az egész házat.

A romok alól később előkerült a bandita, annak barátnője és a banda tíz tagja. A rendőrök a tizerkét ember holttestét elszállították a közeli Tifnhass

városába, ahol közszemlére tették ki őket, hogy a lakosság lássa, hogy ártalmatlanná tették a hirhadt banditákat.

Birkózás a medvével

Covasráról jelentik: Ugron Antal napszámot örvösnyaku, hatalmas medve támadta meg, midőn a község erdejében mogyorófacalcát vágott magának. A medve a sürüből rohant elő és Ugron hasába harapott, mi-

re a napszámot botjával fejére vágott s a medve elrohant. A szerencsétlen ember segélykiáltásaira többen segítségére siettek és súlyos sérüléseivel a covasnai orvoshoz szállították.

Az erdők gondozása

A nyár folyamán a kormány tagjai sorozatos felülvizsgálásokat tartottak az országban, hogy a helyszínen ismerkedjenek meg a lakosság kívánságai val. Jorescu Sisesti földművelésügyi miniszter az elmúlt napokban Prahova, Dombrovița és Muscel megyék erdőségi viszonyait vizsgálta felül.

Az ország javai közül fontos ság tekintetében harmadik helyet foglal el az erdők kitermelése. A gabona és a petróleum után a fa igen jelentékeny export cikk és jelentős bevételt jelent az államnak. A rendkívül rossz közigazgatás is és a politika gyászos lefolyására azonban az erdőket minden rendszer nélkül termelték ki.

A tudományos kutatások bebizonyították, hogy az erdők kihatással vannak az eső viszonyokra. Ezen kívül az erdőségek megakadályozzák a viharokat és így elkerülhetők a földomlások és süllyedések. Végre, az ésszerűen kitermelt erdő az ország kimeríthetetlen aranybányája marad. Ezért Jorescu Sisesti földművelésügyi miniszter felülvizsgálata éppen idejében jön és értékes kihatással lesz az erdők jövőbeni kitermelésére.

Az erdők nyomoruságos helyzetéről sokat beszéltek az utóbbi időben. Jorescu Sisesti földművelésügyi miniszter és Drocea minisztériumi vezértitkár — aki specialista ezen a téren — biztosítékot jelentenek, hogy komoly intézkedéseket fognak hozni az erdők megmentése érdekében.

Az első lépés már meg is történt. Elsősorban is megkezdik még ebben az évben, a kiirtott terület újra fásítását. Másod sorban intézkedtek, a törvények legszigorúbb betartása és legmegfelelőbb alkalmazása iránt.

A földművelésügyi miniszter már a helyszínen intézkedett, hogy növeljék a városok tüzelő szükségletének fedezésére szánt tűzifa mennyiségét és előnyös, a polgárság által megfizethető árat állapítsanak meg.

A helyszíni felülvizsgálásokkal a helyzet tökéletes ismeretében tehát olyan intézkedéseket lehet hozni, amelyek minden társadalmi réteg megelégedésével találkoznak.

Több ezer millió lej új tőkét fektetnek be romániai vállalatokba

Bucuresti, aug. 6. A nyilvánosságra került nagyszabású nemzetgazdasági program hatása alatt a romániai vállalatok emelni fogják alaptőkéiket. „Tempo” értesülése szerint, több ezer millió lej befektetésről van szó új részvényjegyzeccsel. A sort a „Resita” nyitotta meg, mely alaptőkéjét az elmúlt napokban 500 millió lejjel emelte.

IPAROS UJSÁG

A szabó-iparosok országos kongresszusa

Csütörtök este tartotta értekezletét a szabóiparosok országos kongresszus előkészítő bizottsága. A résztvevők a legnagyobb örömmel adták ki a fejüket azon bejelentéssel kapcsolatban, melyet Weisz Sámuel a női szabók szindikátusának elnöke eszközölt a kongresszus megrendezésével kapcsolatban. Az ország minden részéből hatalmas érdeklődés nyilvánult meg. Csodálatos az az áldozatkészség és munkaakarat, melyet az a pár iparos végez, akik vállalták a kongresszus megrendezésének nehéz munkáját. Itt látszik meg, ha egy szakma szindikátusának vezetése helyes kezében van, eltűnik minden önzés és egyéni érdek, csak a

köznek élnek, annak áldozatát fel minden szabad idejüket, ami a mai nehéz kenyérkereseti lehetőség még megenged. Ezen áldozatkész cselekedetért, melyet a vezetőség végez, nem lehetnek háládtalanok a szakmához tartozó többi iparosok sem és ki kell, hogy vegyék részüket a munkában és mint egy ember, az alá a zászló alá kell hogy álljanak, melyet a vezetők kibontottak.

Szép ez a munka, mely az ország összes iparosait egy sorba tudja állítani, de még szebb lesz, ha eredményt is föl fog tudni mutatni ez a kongresszus, az eredményt pedig csak saját magunktól vár-

hatjuk, ha ugyanolyan lelkesedéssel és együttérzéssel végezzük azon csekély munkát, amit ha megosztunk nagyon kicsi jut egyre. A Kereskedelmi Csarnok díszterme, ahol folyó hó 14—15-én a szabóiparosok országos kongresszusát fogjuk tartani, az előjelekből ítélve láthatólag zsúfolásig meg fog tenni és ezzel beigazoljuk azt, nem veszett ki belőlünk a testvéri együttérzés gondolata s az emberi előre haladás szelleme. Értékes előadók érveléseit a jelenlévő hatóságok képviselői remélhetőleg magukévá fogják tenni, ezáltal is biztosítva látjuk ügyünk igazságos előbbre vitelét.

A Kisiparos Liga hírei

A nőiszabó szindikátus felhívja tagjai figyelmét, hogy f. hó 9-én kedd este 8 órakor taggyűlést tartanak.

A kisiparos liga kebelében működő órák és ékszerész szakosztály kedden este 8 órakor, f. hó 9-én, rendkívüli fontos és a szakmát közelről érintő ügyben taggyűlést tartanak.

A férfi szabó iparosok folyó hó 9-én, kedd este 8 órakor a kisiparos liga helyiségében taggyűlést tartanak.

Oradea össziparosságának társasvacsorája. Felhívjuk Oradea össziparosságát, hogy a Sighisoara tartandó országos iparos kongresszus költségeinek kiegészítése céljából folyó hó 13-án, szombaton este 9 órakor a városi strandon társasvacsorát rendezünk. Résztvenni óhajtok csütörtök estig Szalavetz Imre rezonánsnál, str. Gen. Mosoiu 1. szám alatt jelentkezzenek. Elvárjuk, hogy minden iparos ott legyen. Vasile Oras, a kisiparos liga elnöke. Pintér István, az Építő-

iparosok Szövetségének elnöke.

Felhívás!

Felhívjuk cipész-iparos társaink figyelmét a bőrdrágulás állandó tüneteire és éppen ennek megőrzésére a szindikátus vezetősége gondoskodott előre hogy tagjait lehetőséghez képest olcsóbb talpmennyiséggel lássa el. Az érdeklődő iparostársaink felvilágosítást a kis iparos liga str. Avram Iancu 13. gondnoknál kap.

Máglyán égették el a „család szégyenét”

Apja és testvére gyilkolta meg a félkegyelmű fiút

Varsóból jelentik: Páratlan kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság történt a galíciai Ubieszina községben. A falu egyik földművesének volt egy félkegyelmű fia. Az apa durván, kegyetlenül bánt a fiúval és folyton hangoztatta, hogy terhére van, mert csak szégyent hoz a fejére. A földmí-

ves tegnap összebeszért kisebb fiával, hogy elteszik láb alól a család szégyenét.

A szerencsétlen, félkegyelmű fiút baltával félholtra verték. Miután a fiú elvesztette eszméletét, feltették egy szekerre, amelyet előzőleg petróleummal locsoltak le. Ezekután a szekeret meg-

gyújtották.

Az embertelen apa és kisebbik fia a legkisebb megrendülés nélkül nézték végig a félkegyelmű fiú haláltusáját,

aki a borzalmas máglyán szénnéégett.

A szívtelen földművest és gyermekét a cserdörség letartóztatta.

Elfogták a bucurestii vasdorongos gyilkosság tettesét

Bucurestiből jelentik: Három hónappal ezelőtt nagy szenzációja volt a fővárosnak a Gablovschi uccában elkövetett véres gyilkosság. A gyilkos áldozatát, Ana Vizichiut vasdoronggal verte agyon. A rendőrség hosszú ideig tanácstalanul állt a bűnüggyel szemben anélkül is inkább mert a házból semmi sem hiányzott és így nem lehetett szó rablógyilkosságról. Eleinte Ana Vizichiu vadházastársát, egy griviájai szálloda tulajdonosát gyanúsították a bűnténnyel, az ebben

az irányban megindult nyomozás azonban eredménytelenül végződött. A rendőrségnek most sikerült megoldania a bűntény rejtélyét. Egy, a helyszínen talált apró cérnaszál vezette nyomra a rendőrséget s ezen a halvány nyomon elin-

dulva fedezték fel mind a gyilkost, mind a tett értelmi szerzőjét. Megállapították, hogy a gyilkosságot bosszúból követték el. A további nyomozás érdekében egyelőre még titokban tartják a két letartóztatott személy nevét.

Ciánnal megmérgezte magát

Budapestről jelentik: Karpusz Albert 34 éves győri fiatalember, Karpusz harisnyagyári igazgató fia, ciánnal meg-

mérgezte magát szülei lakásán. Az öngyilkosság okának kiderítésére az eljárás megindult.

Hova pártol a szerencse?

**Vak véletlennek köszönhetik a világ leg-
gazdagabb családai vagyonukat**

A Szerencse egy céda nő, a kit mindnyájan szidunk és aki re azért mégis mindnyájan vágyakozunk.

— Csak nagyon kevesen találkoznak vele, — hallom a sóhajást — és még kevesebben részesülnek a kegyeiben.

— És azok sem érdemlik meg — szól közbe a pesszimista.

— Az érdemnek és a szerencsének azonban nincsen egymás hoz semmi köze, mert a Szerencse kegyeltjeinek nincs szükségük arra, hogy érdemek re tegyenek szert, aki pedig érdemei alapján boldogul, annak nincs szüksége a Szerencsére.

Az bizonyos, hogy munkával a legkevesebb ember gazdagodik meg. A nagy kapitalisták ugyan nagyon szépen tudnak szavalni a munkáról, szorgalomról és kitartásról, melynek mindent köszönhetnek, de ha csak egy kissé is belerézünk a multjukba, hamar rájöhettek, hogy minden sikerüket a Szerencsének köszönhetik.

Az azonban lehet, hogy a Szerencse gyakran itt jár közöttünk, csak mi nem vesszük észre. Áruházban jár talán? — Vagy csak álarcot visel? Vagy hályog van a szemünkön? Isten tudja.

Fej vagy irás?

Thomas B. Walker, a világ legragyobb fakereskedője sohasem gondolt arra, hogy fakereskedő legyen, ellenben nagyon szeretett volna a latin nyelv tarára lenni a Wisconsin-egyetemen. Már be is adta pályázatát és minden reggel elment a postára megnézni, hogy jött-e válasz, mert türelmetlen volt megvárni a levélhordót. Egy reggel a posta előtt találkozott egy ismerős urral, aki Minneapolisból jött és mivel aznap sem érkezett meg Wisconsinból a várvárt levél, Walker elkezdett az ismerőssel beszélgetni. Ez elmondta neki, hogy Minneapolisban igen nagy a konjunktúra fában. A közeli hajóállomáson már első sítolt a beszállásra a gőzös. Walker elővett a zsebéből egy ötcentest és azt mondta:

— Ha fej, akkor elmegyek Minneapolisba fakereskedőnek.

Feldobta a pénzt, amely úgy esett le, hogy fejes oldala volt felül. Walker ment egyenesen a hajóra és azonnal hozzálátott a fakereskedéshez, mellyel messé vagyont szerzett.

Bizonyos M. Doheny harminc évvel ezelőtt szomorúan ácsorgott Los Angelesben egy kis szálloda előtt: heti számláját nem volt miből kifizetni... Seitelme sem volt róla, hogy mihez kezdjen. Egyszerre valami dübörgést hallott: egy társzeker közeledett, jól megpakva aszfalttal.

— Honnan hozod az aszfaltot? kérdezte a kocsistól.

— Mi közöd hozzá? — felelte a kocsis.

A kocsiról hullottak az aszfalt apró darabkái... Ezen a nyomon elindult Doheny és a Westlake Park mögött talált egy nagy gödröt, — onnan ásták ki az aszfaltot.

„Ahol aszfalt van, ott valószínűleg petróleum is van” — gondolta Doheny s elment egy barátjához, akinek volt egy kis pénzecskeje.

Ezzel az emberrel társulva megvette száz dollárért a petróleum-kutatási jogot a Westlake Park mögött jó nagy területen és részvénytársaságot alapított a kiaknázásra. Kiderült, hogy az aszfaltgödör környéke a világ egyik leggazdagabb petroleumforrása. Doheny egy év múlva már milliomos volt és hozzálátott a mexikói olajmezők egész sorának megszerzéséhez. De nem a szerencse kegyeltje volt-e? És nem furcsa-e, hogy ugyanazt az aszfaltos kocsit száz meg száz ember látta, de egyedül csak Dohenynek jutott eszébe, hogy meg kellene nézni, honnan hozzák azt az aszfaltot?

A kilesett beszélgetés

A világhírű Astor-familia is a szerencsének köszönhetette a fellendülését. A vagyonszerző Astor nagyon szegény ember volt, mikor Amerikába érkezett. Szigorú tél volt s a kikötőben olyan sok volt a jég, hogy a hajónak napokig kellett vesztegelnie. Ezek nagyon unalmas napok voltak s az utasok igen sokat beszélgettek egymással. Az egyik utas arról beszélt, hogy mihelyt partraszáll, vesz egy jó bundát, mert Newyorkban olyan olcsó a szörme, hogy itt a bunda negyedréssz annyiba sem kerül, mint Londonban. Mihelyt partraszálltak, Astor azonnal elkezdett érdeklődni a szörmék iránt, jól megfigyelte a minőségeket és árakat, azután elkezdett levelezni a londoni cégekkel és miután ennek alapján a helyzetet igen kedvezőnek látta, kölcsönvett pénzen megkezdte a szörmekereskedést. Mikor az első millió már együtt volt, csak azután tért át a telekspekulációra, mellyel a többi milliókat szerezte.

Milliomos lett, mert jó hán fia volt

Charles Schwabról, az acélkirályról azt mondja az életrajza, hogy kiváló tehetségének és szorgalmának köszönhetően mindent. Nem egészen

Kékitsen csak Minerva kékitővel és pasztával,

Irjon csak Minerva tintával

**Használjon csak „Luxor Universal”
fémtisztítót, mert mindent tisztít gyorsan és jól
Kapható mindenütt.**

**Szabó urak figyelmébe ajánljuk az „E” szabó-
kretát, mely olcsó és jó, kérjék csak az „E”
szabókretát és meggyőződnek annak jóságáról**

így volt. Schwab istállófiu volt Carnegienek, az első acélkirálynak falusi birtokán. Egyszer, mikor Carnegie reggelizett a verandán, valami nagyon szép éneket hallott az istálló felől. Nagyon gyönyörködött az énekben és leüzent az istállóba, hogy jöjjön fel az, aki énekel... Az istállófiu volt. Carnegie néhány napon át felhívatta a fiut és énekelte. Eközben úgy megkedvelte, hogy fanitót fogadott neki és mikor a fiu igen hiányos alapismeretei már kissé kibővültek, bevitte a fiut a gyárba, ahol fokról-fokra emelkedett és Carnegie halála után ennek az utóda lett az acéltröszt élén.

Különben maga Carnegie is a szerencse fiának tartotta magát. Kifutófiu volt egy gyárban és minden szombaton délben ő hozta át a munkabéretet a szomszéd városból egy vászontáskában. — Egy nyári szombati napon a nagy meglebben a vonat ablakához állt és véletlenül kiejtette a

kezeiből a táskát, éppen akkor mikor a vonat egy hidon ment át. A táska a folyóba esett, melynek sodra őt-hat lépés távolságban a víz szélére vetette, ahol megakadt egy fűzfa ágai közt. Mihelyt a vonat megállt, Carnegie rohant a folyóhoz, ahol meg is találta a táskát. Ha folyó sodra nem vágta volna a táskát a parthoz, hanem a táska lemerült volna vagy tovább sodródott volna, Carnegie elvesztette volna állását a gyárban s az acéliparban nem kezdhetne volna meg tüneményes pályafutását. A kellő pillanatban kegyeibe fogadta őt a Szerencse.

Valószínűnek tartom, hogy a Szerencsétlenség ugyanolyan szélsőséges, mint a Szerencse: igen sok embert érdeme nélkül dönt katasztrófába. De ha az emberek olyan igen nagyon hajamosak elfogadni a meg nem érdemelt Szerencsét, mi jogon zugolódhatnak, ha meg nem érdemelten a Szerencsétlenség látogatja meg őket?

Nagy hőség van Amerikában

Newyorkból jelentik: Newyorkban s általában az Egyesült Államok keleti partvidékén tíz nap óta rendkívül nagy hőség uralkodik s az a levegő nagy páratartalma miatt különösen kibírhatatlan.

Szerdán 51 és fél fok Celsius mérték. A hőségnek sok halálos áldozata van. Newyorkban és környékén napközben szünetel a külső munka. Az emberek közterekben, strandokon keresnek üdülést.

Önhibáján kívül gyilkossá lett egy 13 éves fiu

Mercureaciuci tudósítónk jelenti: Megrendítő, halálos gyermekszerencsétlenség történt Ciusántimbru községben. A község előjárósága a facseteték gondozására napszámosokat fogadott fel, köztük több gyermeket is. A munka ellenőrzését Seffariu hatósági erdőőr vezette. Ebédidőben, amikor a munkásokkal együtt a felügyelő is eltávozott a csemetekertből puskáját a kerítés mellett hagyta. A tizenhároméves Szőke Imre játszózni kezdett a

puskával s tréfából célbavette a tizenkétéves Markó Rózsikát. A fegyver elsült a gyerek kezében s a golyó egyenesen a leányka szívébe hatolt, akit azonnal megölt. Seffariu erdőőr ellen gondatlanságból okozott emberölés miatt megindult az eljárás.

MEGJELENT és mindenütt kapható Gál Zoltán: Román—magyar, magyar—román szótár egy kötetben, ára 25 lei.

Hamis nyomon

— Regény — 20

Majd Carter elvissz az autón. Te is menj, mert Carter esetleg nem megfélelő szert hoz.

— De nem akarlak egyedül hagyni.

— Csak fáradt és gyöngé vagyok, bátran mehatsz. Majd a hallban leülök és megvárlak.

Hallett ezredesen látszott, hogy nem szívesen megy el, de Margaret ragaszkodott hozzá, úgyhogy, némi huzavona után, mégis csak elment a gyógyszerért. Margaret nyomában a telefonhoz lépett és felhívta a lakását.

— Ott van Potter?... Beszélri akarok vele... Potter, Hallett ezredes megváltoztatta a szándékát... jöhet vissza a kastélyba.

— Parancsára, madam — felelte Potter közömbösen.

Margaret visszament az ebédlőbe és az uton keresztül a folyóra bámult. Erről a helyről éppen csak hogy látni lehetett a vizet. A folyót mindig valami eleven lénynek tartotta Margaret, amelynek hangulatai vannak. Szinte érezte, hogy a folyó most erőt gyűjt és dagad, dagad...

VI. FEJEZET.

Egy mérföldnyire a kastélytól meredt égne a „March-Társaság” óriási épülete. Most, az ünnepnapon, siri csönd uralkodott benne.

A márványos homlokzat fölül néhány ablakban világosság volt, mert néhány irrok és segéd még ünnepnapon is dolgozott a házban.

Néhány perccel hat óra előtt Edward Marc kiszállt a taxiból, kezében kis bőrönddel. A portás elébe sietett, hogy átvegye a bőröndöt.

— Csak hagyja — selypített March és kifizette a sofőrt. — Kérészt valaki? — beszélt selypésen tovább.

— Nem, sir. — A portás meglepettnek látszott. — Ma ünnepnap van, sir.

— Nosz, egy-két perc múlva várok valakit. A neve Szelkirk. Vezesse egyenesen hozzám.

— Igenis, sir.

(Folytatjuk)

Az öngyilkos utolsó kívánsága

Lesianu Simon bányamunkás — mirt megirtuk — Valea-Barcutului-ban dinamit tölténnel felrobbantotta magát. Utolsó kívánsága az volt hogy koporsója után az a négy lány vigyen gyertyát, akik közül feleséget akart magának választani. Három leány eleget is tett az öngyilkos utolsó óhajának és gyertyával a kezében jelert meg a temetésen.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szöig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelígevel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak választható érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

POSTA

Középkorú keresztény, férfi házasság céljából keresi, elvált asszony, vagy idősebb leány ismeretségét, kinek legalább 50.000 leie van. Levelet a kiadóra Házasság jelíge. 3225.

ÁLLÁS

Lapárusokat Oradea környékére jó jövedelemmel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Ügyes megbízható kifizetőt felvesz, Balázs, Str. Alexandru 34. 3192

Fiatall megbízható mindenés bejárónő éves bizonyítvánnyal azonnalra felvétetik Rubinstein Str. Vlahuța 35. 3213.

Gyermektelen házaspár magánházhöz házmesteri állásra kerestetik. Cim Oradea, Alea Principesa Elena 14. 3214

Hentes üzletbe kiszolgáló segéd felvétetik, ugyanott egy jóforgalmu hentes üzlet eladó. Barátky, Str. Fabriciei 31. 3192.

Jómegjelenésű intelligens ügynököket privát házak látogatására környék munkával biztos 4—5000 lei havi jövedelemhez juttatjuk. Cim a kiadóban. 3209.

Kifizető fiu értelmes, ügyes, felvétetik. Cim a kiadóban. 3210.

Ragasztók azonnalra felvétetik. We-Ego cipőgyár, Strada Horia 12. 3219.

Jómunkás csizmadia segédet felveszek. Str. Rădunicii 1. 3227.

Perfektiül főzni tudó minden hosszú bizonyítvánnyal és egy szépen mosni vasalni tudó házmesterré felvétetik Str. Barthou 6. 3224.

Cukrásztanulónak 14 éves fiut azonnal felvesz Veres cukrászda, Regele Ferdinand 6. 3226.

Ügyes könyvkötő leány felvétetik azonnalra, Pásztor Ede cégnél.

VÉTEL-ELADÁS

Használt nőruhák és 36-os róciapók nagyon jó állapotban, olcsón eladók Róna fényképész Str. Alexandru 4. 3038

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírzalvéták nagy választékban a egolcsóbban Pásztor Ede cég papírárubázában

Eladó magánház havi 600 lei jövedelemmel, Str. Moldova 108. 3126

Eladó ház Colonia Iosian egész telekkel, szoba, konyha és külön egy szoba. Érdeklődni Str. Moldova No. 50 Kiss. 3232.

Eladó részletre kétszobás konyhás ház Str. Marton Mano 10. Col. Neafeld. 3230.

Eladó ház 14 ezer leiért kedvező feltételek mellett. Str. Polona 10. Col. Györky. 3231

Egy jömeneteli hentesüzlet eladó vagy kiadó Calea Suisului 18. 3221

Mi kell a háborúhoz?

A holnap háboruja a motorizált osztagok háboruja lesz, amelyben döntő szerep jut az egyes országok naftakészletének. Szovjetországnak amely az elmúlt évtizedben 28 millió tonna naftát termelt, egyetlen állam Románia mellett, amely naftaszükségletét teljesen fedezheti. Kiszámították, hogy Németországnak békeidőben 6 millió tonna, háboru esetében azonban 12 millió tonna naftára van szüksége, holott a német naftatermelés alig tesz ki félmillió tonnát. Igaz, hogy kétmillió tonna mennyiségben sikerült mesterséges hajtóanyagot is előállítani, ennek ellenére azonban még, ha fokozható is ennek termelése,

Eladó vizimalom kétköves szíjhajtással, szitával, koptatóval, szép lakás, gépház, több járatra alkalmas köépülettel, nagy vidékkel, nagyon olcsó áron. Bővebbet Alföldinél Oradea str. Taranilor 16. 3229.

Másfél kis hold szőlő házzal eladó Str. Moldova 57. 3228

A nagyállomástól alig öt percnnyire, a volt városi szőlőtelep mellett, házépítésre alkalmas parcellák, köztük több sarokhely, is eladó. Értekezni a tulajdonosnál délelőtt 9-ig, délután 2—4 óra között Str. Franceza 12. 2420

LAKÁS

Kettőszobás, konyha speiz uccai lakás augusztus 15-ére kiadó. Str. Eroul Necunoscut 28. 3223

KÜLÖNFÉLE

Üzlethelyiség és nagy száraz pince uccai lejáratú kiadó. Str. Lebedei 2. 3233.

Rádió műsor

VASÁRNAP

Bucuresti. Reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsok. 9.55 Istentisztelet közvetítése. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.25 Déli hangverseny közvetítése. Közben sport hírek adása. 15.10 Vidám egyveleg. 9.7 Délutáni hangverseny. Hírek. 20.35 Román népdalok. 21.10 Zongorahangverseny. 23.15 Lemezek.

Budapest I. 11—12.10 Egyházi ének és szentbeszéd a budavári koronázó főtemplomból. A szentbeszédet mise közben Magyarász Ferenc plébános mondja. 12.15 Evangélikus istentisztelet a Deákteri templomból. 13.30 Zenekar. 15. Hanglemezek. 16. Előadás. 16.45 Cigányzenekar. 17.30 Előadás. 18. Zongora. 18.30 Előadás hanglemezekkel. 19.50 Szalonzenekar. 21. Sport. 21.10 Rádiójáték. 23.10 Jazz hármas.

HÉTFŐ

Bucuresti. 6.30: ritmikus torna, rádió híradó, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben sport hírek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 19.17 Gramofonlemezek. 20.45 Felolvasás. 21. Mandolinhármass. 21.35 Gramofonlemezek

Budapest. 7.45: Torna. Utána Gramofon. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Zongora hegedű kísérettel. 14.30 Szimfonikus zenekar. 17.15 Diákfelőra. 18. Cigányzenekar. 19.30 Hanglemezek. 20.35 Elbeszélés. 21.10 Szegedi ünnepi játékok „Turandot”. Közben hírek. Utána kb. 24. Cigányzene.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA